

Dósai István Tiszti Egyenruhában

A második férjem 1948-49 környékén, a kép hátoldalán ez áll: "Dósai István főhadnagy. Honvéd Petőfi Akadémia. III/a egység"

A férjem nagyon baloldali érzelmű és meggyőződésű volt. Jelentkezett húszegynéhány éves korában az egyetem mellett a honvédségbe. Nagyon fiatalon a szolnoki repülőtiszti főiskolán volt főhadnagyi rangban politikai tiszt. Itt tanította a jövő repülőtiszteket. Egy ízben lement a Farkas Mihály, aki akkor honvédelmi miniszter volt, egy szokásos reptérvizitre. A férjem éppen az 1933-as németországi választásokat magyarázta a hallgatóinak, és ott maradt a táblán egy grafikon, ami azt mutatta, hogy a korábbi német munkáspárti szavazók közül milyen sokan szavaztak a náci pártra [Az 1933-as választást a Hitler vezette Nemzeti Szocialista Német Munkáspárt nyerte meg, és Hitler lett Németország kancellárja. -- A szerk.]. Farkas Mihály nagy megdöbbenéssel nézte, bement a tanterembe is, hogy mi ez. Kérdezte, hogy ki az, aki az iskolán ezt tanítja. Mondták, hogy a Dósai. "Hát ennek jó lenne utánanézni" -- mondta Farkas.

Ebből egy koncepció per lett. Egy katonatiszt barátja, akivel egy albérletben lakott, volt az elsőrendű vádlott, ő a másodrendű. A vád a népi demokrácia aláásása hamis adatokkal, szervezkedés meg kémkedés lett. El is ítélték őt, ha jól emlékszem, tizenöt évre, amiből le is ült öt évet. 1954-ben, amikor elkezdődtek a rehabilitálások, szabadult ki. De a koncepció pere valódi okait csak a kiszabadulása után évekkel később ismerte meg, akkor fogalma sem volt róla.

A férjem Farkas Mihály látogatása után néhány napi szabadságra feljött Pestre, és amikor visszaérkezett Szolnokra, két beosztottja várta a vasútállomáson. Meg is köszönte, hogy kimentek eléje autóval. Az autóban az egyik tiszt előre, a másik hátra ült. Aki mellette ült, azt mondta neki: "Pista, vedd le a pisztolytáskádat, és add át a pisztolyodat, mert le vagy tartóztatva." Azt hitte, hogy ez csak valami baráti ugratás, de hamar kiderült, hogy nem. Elkezdődött egy hónapokig tartó kihallgatássorozat, először a Fő utcai katonai börtönben, majd más börtönökben, tárgyalás és ítélet.

Nagyon nehezen és keveset beszélt a férjem arról, ami ott történt velük a tárgyalások előtt, a kihallgatások során, majd a börtönben, de körülbelül olyasmik, mint amilyeneket olyan nagyon szívesen mutogatnak most a Terror Házában. Ami a férjemet abszolút nem ingatta meg a baloldali meggyőződésében. Az is maradt élete végéig. Ő ott jött rá arra, hogy kiknek a kezébe került akkor személy szerint a hatalom. Ez aztán nagyon rányomta a bélyegét az egész életére. Ez egy borzasztó dolog volt. De ettől a férjem csak még okosabb lett. Lehet, hogy elfogult vagyok persze, bár sok másnak is ez volt a véleménye róla, de intelligens, okos, rendkívül művelt, jószívű, kedves, elragadó, egy igazi charmeur volt, aki mindenkit elbűvölt. Mert mindenkit szeretett, őszinte, nyitott szívvel közeledett mindenkihez.

Soha többé a honvédség tájékára se akart menni, de fölajánlottak neki mindenféle állást. Volt akkor a különböző filmes vállalatoknak (MOKÉP, megyei moziüzemi vállalatok) egy felettes hatósága, az Országos Moziüzemi Igazgatóság (OMI). Ez lett később a Filmfőigazgatóság. Ez akkor a város háborús megrongálódása miatt a jelenlegi Royal Szállodában működött. A felajánlott állások közül ezt választotta, mivel mindig nagyon érdekelte a kultúra, irodalom, film.